

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Modul č.14

Rozšířený syllabus a metodická doporučení pro realizaci kurzu Individuální pedagogická praxe – tandemová výuka

Dílo bylo zpracováno v rámci projektu „Podpora pregraduálního vzdělávání budoucích učitelů na UK“, registrační číslo projektu CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0016093, financovaného prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Toto dílo s názvem „Rozšířený syllabus a metodická doporučení pro realizaci kurzu Individuální pedagogická praxe – tandemová výuka“ od autorky PaedDr. Nataši Mazáčové, Ph.D. je dostupné pod licencí Creative Commons BY (varianta: BY-SA) 4.0 International. Licenční podmínky jsou dostupné na adrese [http://creativecommons.org/licenses/by\(varianta by-sa\) 4.0/legalcode](http://creativecommons.org/licenses/by(varianta by-sa) 4.0/legalcode). Při zachování těchto podmínek, tedy především uvedení původu díla (varianta BY-SA + zachování licence), jste oprávněni dílo šířit, upravovat, a to i komerčně.

1. Charakteristika předmětu

Individuální pedagogická praxe – tandemová výuka je kurz, zařazený v magisterském studijním programu Specializace ve vzdělávání na Husitské teologické fakultě UK s cílem posílit reflektivní pojetí praktické složky studia učitelství na Husitské teologické fakultě. Kurz, který nabízí velmi intenzivní spolupráci studenta a zkušeného učitele byl navržen a vyučován zcela nově. Jedná se o jednosemestrální povinný kurz jako varianta Individuální pedagogické praxe.

Pedagogická praxe je realizována ve spolupráci studenta učitelství se zkušeným učitelem – expertem, případně také se studentem jako peer tandemová výuka. Vždy však pod supervizí zkušeného učitele.

V rámci praxe je realizována tandemová výuka studentů a zkušených učitelů ze spolupracujících škol. Tandemová (či párová) výuka je proces, při kterém 2 učitelé sdílí odpovědnost za plánování, realizaci a evaluaci výuky – v kontextu praxe studentů se jedná o spolupráci zkušeného učitele a studenta učitelství. Stěžejní aktivitou studentů je jak pozorování vyučovacího procesu – hospitace, tak výuka na vybrané škole v tandemu s učitelem, případně i se spolužákem.

Koncepce, pojetí a organizace kurzu vychází z reflektivního modelu vzdělávání budoucích učitelů a konceptu na dokladech založeného učitelského vzdělávání. Z tohoto důvodu je jeho nedílnou součástí reflektivně a seberefektivně zaměřený seminář. v tomto projektu byl pilotně ověřen a následně zaveden do běžné výuky kurz Pedagogická sebereflexe, který je nedílnou součástí kurzu Individuální pedagogická praxe. Další významnou aktivitou jsou společné pedagogicko-psychologické a didaktické rozbory a reflexe pozorovaných jevů s významnou oporou o znalosti z pedagogiky, psychologie a zejména didaktiky, zaměřené především na reflexe přínosů a limitů tandemové výuky. Součástí pozorování a rozborů je vedení studentů k sebepojetí, sebereflexi a systematickému sebehodnocení ve vztahu k učitelské profesi.

Studenti vedou pečlivé zápisy svých pozorování v pedagogickém deníku. Záznamy z pozorování a další úlohy, jež se váží k předmětu zakládají do pedagogického deníku či studentského pedagogického portfolio. Kurz podporuje kultivaci osobitého pojetí výuky, které je teoreticky podložené a argumentované (student dovede srozumitelně vysvětlit a zdůvodnit své pojetí práce - proč věci dělá určitým způsobem, jaké si klade cíle, z jakých teoretických zdrojů a zkušeností vlastních i kolegů vychází apod.).

Součástí pedagogické praxe ve variantě tandemové výuky je nejen společná realizace výuky studenta s učitelem a spolužákem. Velmi důležitá je také společná příprava a společné vyhodnocování a reflexe výuky v tandemu se zkušeným učitelem. Při této evaluaci výuky probíhá obousměrná zpětná vazba – provázející učitel dává zpětnou vazbu studentovi učitelství, student dává zpětnou vazbu učiteli. v nové variantě Individuální pedagogické praxe bude posílena hodinová dotace společné tandemové výuky studentů se zkušenými učiteli ze spolupracujících škol a posílena reflexe tandemové výuky s využitím Evaluačního nástroje pro hodnocení a sebehodnocení studenta na praxi. v kurzu budou studenti seznámeni s filozofií tandemové výuky a také s podstatou práce s nástrojem pro hodnocení a sebehodnocení studenta.

2. Cíle kurzu

Individuální pedagogická praxe ve variantě tandemová výuka směřuje k podpoře a rozvíjení klíčových učitelských kompetencí ve spolupráci se zkušenými učiteli ze spolupracujících škol.

Studenti postupně získávají zkušenosti s výukou v celém kontextu práce ve třídě, vnímají fungování kultury celé školy a zároveň mají příležitost reflektovat úroveň vlastní učitelské způsobilosti pod supervizí učitele - experta.

Cílem kurzu je seznámení se školním prostředím a obsahem práce učitele. Tedy rozvíjet a podporovat učitelské kompetence v celém rozsahu:

- konstituovat individuální vyučovací styl studenta/studentky
- získat zkušenosti s výukou v celém kontextu fungování třídy, případně školy
- ověřit si úroveň začátečnické učitelské způsobilosti a stanovit si cíle a úkoly dalšího profesního růstu
- rozvíjet dovednosti reflexe a sebereflexe
- rozvíjet dovednosti spolupráce se spolustudentem a tandemovým učitelem ze spolupracující školy

2.1. Specifické cíle kurzu:

Cílem kurzu je postupné rozvíjení učitelských kompetencí studentů s podporou zkušeného učitele.

Nedílnou součástí cíle kurzu je konstituovat osobitý vyučovací styl studentů a ověřit jejich začátečnickou učitelskou způsobilost. Vytvoření základů pro sebereflexi učitele, strukturované a uvědomované rozvažování nad přípravou, průběhem a výsledky pedagogické činnosti na základě pozorování výuky zkušeného učitele, vlastní vyučovací činnosti a hospitační činnosti. Praxe má klíčový význam pro ověření učitelské způsobilosti, utváření schopnosti reflexe vlastní učitelské činnosti, dovednosti prezentovat, vysvětlovat a obhajovat své pojetí vyučování. Celý tento proces se děje na základě spolupráce a podpory zkušeného učitele v tandemu. Student není v roli asistenta učitele, ani pozorovatele, ale je plnohodnotným partnerem učitele se všemi závazky a důsledky.

Prostřednictvím spolupráce se zkušeným učitelem z praxe a z rozboru a reflexí vyučovacích hodin, a také pozorování - náslechu učitele z fakulty získávají zpětnou vazbu ke své výuce. Cestou zadání a reflektivních úkolů se budou studenti učit reflektovat vlastní pojetí učitelské profese, což zahrnuje i uvědomění si toho, které oblasti učitelské profese patří k jejich silným stránkám a které by měli v dalším studiu a případně v rámci dalšího vzdělávání učitelů cílevědomě rozvíjet. Významným cílem je tak podpora a vedení studentů k sebepojetí, sebereflexi a systematickému sebehodnocení ve vztahu k učitelské profesi.

3. Podpora a rozvoj profesních činností a kompetencí studentů v průběhu tandemové pedagogické praxe

Základním východiskem pro přemýšlení o podpoře a rozvoji očekávaných kompetencí studentů je popis jejich kvality. Vzhledem k tomu, že autorka modulu měla příležitost být u tvorby, pilotáže a použití nástroje pro hodnocení a sebehodnocení studentů učitelství pro 1. stupeň základní školy při vedení praxí studentů na Pedagogické fakultě UK v předchozích letech, za základ popisu očekávaných kvalit učitelských kompetencí u studentů na Husitské teologické fakultě se stal tento původní, ověřený dokument nástroje s názvem Soubor profesních kvalit studenta na pedagogické praxi.

Tento nástroj byl upraven v kontextu studia učitelství na Husitské teologické fakultě. Zároveň upravená verze byla konzultována s učiteli a vedením ze spolupracujících škol.

Evaluační nástroj pro hodnocení a sebehodnocení studenta učitelství na Individuální pedagogické praxi na HTF UK je tedy popisem očekávaného rozsahu a kvality absolventa učitelské přípravy na Husitské teologické fakultě. Je studentům učitelství prezentován jako velmi významný dokument, s kterým pracují po celou dobu Individuální pedagogické praxe. Může se stát také důležitým nástrojem sebezrovoje v dalších letech pedagogické práce.

Evaluační nástroj má potenciál pomáhat jak samotným studentům v oblasti reflexe a především sebereflexe, tak také provázejícím učitelům na spolupracujících školách a samozřejmě slouží i VŠ pedagogům při koordinaci a hodnocení praxe studenta.

Základní funkcí nástroje je profesionalizace pedagogické praxe v oboru učitelství, sjednocování pohledů VŠ pedagogů a provázejících učitelů na způsobilost studentů při individuální pedagogické praxi. Dokument zároveň přispívá k podpoře systémové spolupráce HTF UK a spolupracujících škol.

Je důležité zmínit, že nastavená výše a rozsah nároků na kvalitu rozvíjených kompetencí studenta učitelství na HTF UK v průběhu pedagogické praxe bude v dalších letech předmětem dalšího ověřování a finalizace, proto není dokument výstupem tohoto modulu.

Přinášíme příklad konkretizace rozvíjených kompetencí studentů v oblasti plánování výuky:

3.1. Profesní činnosti a kompetence v oblasti přípravy a plánování výuky:

- Vytváří samostatně písemné přípravy na vlastní výuku v souladu s podněty a podporou provázejícího učitele.
- Systematicky plánuje výuku vzhledem k cílům deklarovaným ve školním vzdělávacím programu, v tematických plánech výuky, popř. v týdenních plánech a s ohledem k individuálním vzdělávacím možnostem a potřebám žáků. v přípravách se snaží formulovat reálné výukové cíle.
- K naplnění výukových cílů a podle charakteru učiva volí vhodné metody a organizaci výuky, vybírá smysluplný obsah a promýšlí návaznost, komplexnost a provázanost učiva.
- Při plánování diferencuje nároky na žáky, rozsah učiva, metody a organizaci výuky.
- Plánuje a promýšlí důkazy o učení se žáků, tedy z čeho a jak lze poznat, že žáci spolu s ním dosáhli stanovených cílů.
- Již v procesu plánování předvídá různé situace, které mohou při výuce nastat, snaží se promýšlet didaktickou analýzu učiva konkrétních tematických celků, např. předvídá možné

způsoby řešení úkolů žáky, náročnost učiva, obtíže, které při porozumění učivu mohou u žáků nastat.

3.2. Získané kompetence studenta

Student/ka po úspěšném absolvování kurzu zvládá převážně samostatně profesní pedagogické činnosti v následujících oblastech:

- plánování výuky;
- komunikační dovednosti;
- řízení učebních procesů;
- hodnocení žáků (a diagnostiky vzdělávacích potřeb žáků);
- reflexe výuky;
- sebereflexe
- reflexe profesního rozvoje;

4. Klíčová témata kurzu

- Tandemová výuka – koncepce, podstata, přednosti a limity, smysl tandemové výuky pro začínajícího učitele.
- Hospitace/ pozorování v hodinách zkušeného provázejícího učitele.
- Hospitace/ pozorování v hodinách druhého studenta.
- Vlastní výuka studenta ve spolupráci se zkušeným učitelem, případně druhým praktikantem.
- Záznamy reflexí a sebereflexí výuky do pedagogického deníku či portfolio studenta se zaměřením na zkušenost s tandemovou výukou.
- Analýza vlastních výstupů a hospitovaných hodin s fakultním učitelem a dalším praktikantem.
- Reflexe výuky dalšího praktikanta.
- Evaluační nástroj pro hodnocení a sebehodnocení, principy práce s evaluačním nástrojem pro hodnocení a sebehodnocení.
- Dokumentace pedagogické praxe, tvorba Pedagogického deníku, Studentského portfolio.

Součástí seminářů a pedagogických rozborů mohou být diskuse na následující témata:

- Učitel, učitelská profese, sebereflexe studentů, sebeuvědomění a sebepojetí posluchačů vzhledem k nárokům učitelské profese.
- Osobnost současného žáka, perspektivy jejího rozvoje, charakteristika žáka.
- Podstata a smysl reflexe a sebereflexe vlastní výuky.
- Hospitace, rozборы, besedy, diskuse, vlastní výuka studenta.
- Projektování (plánování) na různých úrovních práce učitele.
- Principy, podstata a smysl plánování, příprava a plán hodiny.
- Principy formativního hodnocení žáků.

- Kultura školy.
- Škola jako sociální skupina s výrazným vzdělávacím programem a pozitivním komunikativním prostředím.

Didaktické (výukové) principy v kurzu:

Jedná se o cílený proces propojování teoretických poznatků a praktických dovedností, podporu sociální interakce, podporu partnerské spolupráce a kooperace, vzájemného naslouchání, sdílení zkušeností. Je důležité zajistit jistou míru samostatnosti studenta, názornost, zajištění bezpečného prostředí pro práci studenta i učitele a žáků ve třídě, reflektivní pojetí výuky.

5. Aktivita a činnosti studentů v kurzu:

Pozorování při hospitaci ve výuce se záznamem, vlastní výuka studenta v tandemu s učitelem, společné a individuální přípravy na výuku s učitelem, společná reflexe výuky, sebereflexe vlastní výuky, tvorba pedagogického deníku, portfolia, vypracování evaluačního nástroje pro hodnocení a sebehodnocení, samostatné zpracování reflektivních zadání se zaměřením na vyhodnocení přínosů a limitů tandemové výuky

6.1. Klíčové činnosti studenta v kurzu

Student během individuální praxe - ve variantě tandemová výuka zastává řadu činností:

- Náslechy ve výuce cestou pozorování – hospitační činnosti
- Příprava na vlastní výuku ve spolupráci s tandemovým učitelem
- Tandemová výuková činnost se zkušeným učitelem
- Reflexe výuky s tandemovým učitelem
- Sebereflexe vlastní výuky
- Asistentce ve výuce dalších učitelů
- Možnost tandemové výuky se spolužákem
- Mimovyučovací činnosti ve škole
- Činnosti při mimoškolních aktivitách
- Účast na pedagogických radách, setkání předmětových komisí, školeních apod.
- Účast na seminářích na fakultě – úvodní informační, průběžný reflektivní a závěrečný evaluační
- Tvorba evaluačního nástroje pro hodnocení a sebehodnocení vlastní výuky
- Tvorba Pedagogického deníku

6.2. Nadstavbové a volitelné činnosti studenta

- Spolupráce na tvorbě didaktických materiálů a pomůcek do výuky

- Spolupráce při organizaci výuky ve škole a mimo školu na různorodých akcích
- Spolupráce při přípravě a realizaci třídnických hodin
- Podpůrné výukové činnosti – např. doučování žáků, příprava žáků na přijímací zkoušky apod.

6.3. Možnosti využití tandemové výuky

- **Tradiční tandemová výuka:** učitelé spolupracují na zprostředkování nové látky. Např. jeden vykládá a druhý zatím vytváří před očima žáků pojmovou mapu k probíhajícímu výkladu.
- **Spolupráce během výuky:** učitelé před žáky vedou diskusi o daném tématu. Na diskusi se společně připravili, nejde o předávání hotových poznatků.
- **Doplňková / podpůrná výuka:** jde o situace, kdy jeden učitel je odpovědný za obsah výuky (téma) a druhý buď za podporu dovedností žáků, nebo za nabídku rozšiřující výuky k danému tématu.
- **Paralelní výuka:** učitelé společně připravili výuku, ale vyučují paralelně třídu rozdělenou na dvě (více) menší skupiny. Typické pro projekty nebo pro práci na řešení problémů.
- **Diferencovaná výuka v těžké třídě:** Žáci jsou rozděleni do skupin podle toho, která zvládla základy problému a může řešit doplňkové a rozvíjející problémy, a na skupiny, které potřebují více procvičovat základy.
- **Monitorující učitel:** Jeden učitel vede hodinu, předkládá učivo a zadává úkoly. Druhý se pohybuje po třídě a sleduje, jak žáci zvládají, kdo potřebuje pomoc nebo zda je třeba se u něčeho zastavit s celou třídou, zpomalit tempo nebo ho zrychlit.

(V jedné hodině / bloku přirozeně může nastat více různých způsobů tandemové výuky.)

5. Organizace a průběh praxe

Na začátku kurzu student pojmenuje dovednosti, s kterými vstupuje do kurzu (speciální kurzy, zkušenosti, zájmy apod.) a zpracuje společně s tandemovým učitelem, který individuální pedagogickou praxi ve variantě tandemová praxe vede stručný projekt, nástin své práce s cíli, ke kterým bude v průběhu praxe směřovat, pod supervizí VŠ pedagoga a tandemového učitele. Nedílnou součástí tohoto projektu je časový harmonogram – plán všech činností. Společně s tandemovým učitelem formulují konkrétní cíle, ke kterým bude student v průběhu praxe pod supervizí VŠ pedagoga směřovat.

Individuální pedagogická praxe může být zároveň zaměřena na realizaci drobného akčního výzkumu, průzkumu zaměřeného na řešení diplomových prací apod.

Student si v průběhu kurzu vede pravidelné záznamy o svojí pedagogické činnosti, zaznamenává reflexe a sebereflexe v pedagogickém deníku, vede si podrobné záznamy z pozorování a z reflexí.

Doporučenou součástí zadání je domluva a realizace rozhovoru se školním psychologem a speciálním pedagogem ve škole.

Nedílnou součástí této praxe je tedy vedení a zpracování Pedagogického deníku či Studentského portfolia. Student si v průběhu kurzu vede pravidelné záznamy o svojí pedagogické činnosti, zaznamenává reflexe a sebereflexe v pedagogickém deníku. Nedílnou a velmi významnou aktivitou během individuální pedagogické praxe je reflexe a sebereflexe aktivit studenta. Tato reflexe probíhá průběžně s tandemovým učitelem ve škole a také na reflektivních seminářích na fakultě.

Nedílnou součástí praxe je průběžné získávání informací o tvorbě a reflexi individuálních vzdělávacích plánů žáků, o práci školního poradenského pracoviště, o vedení dokumentace o žácích s SVP, o nastavených pravidlech spolupráce ve škole, o pravidlech komunikace s rodiči žáků se SVP.

5.1. Výběr školy pro praxi

Pedagogická praxe je realizována v prostředí základní nebo středních škol, včetně gymnázií.

Praxe probíhá přednostně na fakultních nebo spolupracujících školách pod vedením zkušených učitelů - expertů. Seznam těchto škol je k dispozici na katedře učitelství u garanta praxe. Student si může vybrat školu pro praxi samostatně. Pokud si samostatně nevybere, pomůže s výběrem školy garant praxe na HTF UK, který zároveň domlouvá možnosti praxe s vedením škol. Pokud se praxe koná na jiné, než fakultní spolupracující škole, je třeba ošetřit smluvně vztah školy a HTF UK např. krátkodobou smlouvou, která se uzavírá na období konání praxe.

Povinností studenta je dodržovat vnitřní řád školy a pravidla bezpečnosti práce jak v budově školy, tak i mimo ni. Student musí dbát pokynů vedení školy a dalších pracovníků školy, dodržovat pravidla mlčenlivosti a GDPR. Veškeré činnosti s žáky musí student realizovat výhradně pod supervizí pedagogických pracovníků školy.

5.2. Vedení Pedagogického deníku

Student si vede v průběhu praxe Pedagogický deník, či Portfolio z praxe.

Podrobný popis doporučení na tvorbu Pedagogického deníku je přímo v dokumentu s názvem Pedagogický deník k individuální pedagogické praxi.

5.3. Přehled zadání v Pedagogickém deníku

1. Charakteristika školy

Zpracujte charakteristiku práce školy, v níž realizujete Individuální pedagogickou praxi, ve které vyjádříte váš názor na kulturu školy.

2. Plán celé individuální pedagogické praxe

Vypracujte plán vašich činností ve škole. Popište, které pedagogické činnosti budete ve škole vykonávat a kdo garantuje realizaci vaší pedagogické praxe a spolupráci za školu.

3. Zpracování příprav na výuku

Vypracujte podrobné přípravy na vlastní výuku.

4. Zpracování podrobné reflexe vaší výuky a náslechu ve výuce dalších pedagogů

Vypracujte podrobné reflexe vlastní výuky opřené o rozhovory s fakultním učitelem.

5. Popis a reflexe podnětných pedagogických situací.

Vyberte a popište minimálně dvě zajímavé, podnětné či problémové situace, které považujete z hlediska vlastní výuky za rozvojové a učící se. Popište tyto situace i s případným navrženým řešením této situace.

6. Zpracování závěrečné evaluace vaší pedagogické praxe

Zpracujte závěrečnou reflexi v níž:

- Zpracujete evaluační nástroj pro sebehodnocení a hodnocení na individuální pedagogické praxi s akcentem na zkušenost s tandemovou výukou.
- Vyhodnotíte naplnění svého plánu (projektu) pedagogických aktivit.
- Popíšete situace a role, do kterých jste se během Individuální pedagogické praxe dostali
- Vyhodnotíte, které činnosti, aktivity, procesy v průběhu plnění Individuální praxe ve variantě tandemová výuka byly pro vás osobně nejvíce přínosné, rozvíjející a proč.
- Vyhodnotíte limity Individuální pedagogické praxe se zaměřením na zkušenost s tandemovou výukou a vyjádříte doporučení na další proces realizace této praxe.

Nedílnou součástí realizace Individuální pedagogické praxe je vaše aktivní účast na reflektivních seminářích na HTF UK. Každý si připravíte a budete s ostatními studenty – spolužáky z kurzu Individuální pedagogická praxe sdílet alespoň dvě podnětné, např. problémové situace, inspirativní zkušenost z vlastní výuky či jiný zajímavý podnět, jež se váží k tandemové výuce. Zároveň si připravíte a položíte v diskusi na reflektivních seminářích na fakultě otázky, na které hledáte odpovědi.

POZOR! Všechny popisované situace a charakteristiky dítěte či skupiny žáků je třeba zpracovávat anonymně v kontextu zachování pravidel GDPR.!!!

6. Reflexe a sebereflexe praxe

Nedílnou součástí realizace individuální pedagogické praxe jsou reflektivní a sebereflektivní činnosti studenta s oporou o spolupráci s učitelem ze školy, a především s VŠ pedagogem v semináři Pedagogická sebereflexe. Případné další reflexe se mohou konat jak přímo ve škole, tak na seminářích na fakultě. Zhodnocení přínosu praxe probíhá na závěrečném reflektivním setkání na fakultě, jedná se o skupinovou facilitovanou reflexi.

Závěrečnou reflexi student zpracuje v písemné podobě do Pedagogického deníku a připraví si ke sdílení na závěrečný reflektivní seminář na fakultě.

Reflektivní otázky k tvorbě závěrečné reflexe k praxi:

- Jak na mě působilo školní prostředí, ve kterém jsem praxi absolvoval(a)?
- V jakých činnostech se mi dobře spolupracovalo s tandemovým učitelem a spolužákem ve výuce či mimo ni?
- V čem pro mě byla tandemová praxe profesním přínosem a v čem osobnostním přínosem?
- Co jsem se na tandemové praxi naučil(a) o práci učitele ve školní třídě?
- Co jsem se na tandemové praxi naučil(a) o pedagogické práci s žáky?
- Co na tandemové praxi probíhalo jinak, než jsem očekával(a)?
- Jaké pedagogické dovednosti bych u sebe chtěl(a) rozvíjet v následující praxi?

7. Požadavky k udělení zápočtu

Kurz je ukončen zápočtem po předložení pedagogického reflektivního deníku, docházkového listu a reflexe. Předložení časového plánu realizace individuální pedagogické praxe VŠ pedagogovi, výběr vhodné fakultní školy na realizaci IP. Realizace 10 hodin hospitací a následků ve výuce, v které bude student pokračovat vlastní výukou ve vybrané škole, pod vedením fakultního učitele. Vlastní výuka v rozsahu min. 20 vyučovacích hodin na vybrané základní či střední škole v tandem se zkušeným učitelem. Zpracování reflexí všech následků a vlastních vyučovacích hodin do deníku či portfolia. Předložení Pedagogického deníku či Pedagogického portfolia a reflexe ve skupině studentů v závěrečném reflektivním semináři.

Rozsah činností v průběhu plnění praxe ve škole a mimo ni

- 5 hodin následků formou pozorování výuky ve třídách, v kterých student vyučuje v tandemu s učitelem či spolužákem.
- 20 hodin tandemové výuky s učitelem a spolužákem.
- 10 hodin společných příprav a reflexí s tandemovým učitelem a spolužákem.
- 5 hodin tvorby Pedagogického deníku a účasti na reflektivním semináři na fakultě.

Během semestru se student účastní úvodní informační a organizační schůzky, v průběhu semestru se účastní reflektivního semináře a závěrečné skupinové reflexe. Student může využít skupinovou nebo individuální supervizi v předem vypsáném termínu na HTF UK.

8. Benefity Pedagogické praxe pro spolupracující školu, učitele a žáky školy

Na Základní škole Kunratice, kde probíhala Pedagogická praxe ve variantě tandemová výuka realizují již mnoho let tento typ výuky, kterou nazývají Párová výuka.

Pojem párová/tandemová výuka je v odborné pedagogické literatuře popisován jako organizační způsob výuky žáků. Jedná se o výuku ve dvojicích. Odborná literatura i praxe dokládá, že tímto typem výuky lze reagovat na jedinečné potřeby žáka a díky tomu se žák může aktivně učit, být ve škole úspěšný, mít z učení radost. Učitel tohoto cíle dosáhne tehdy, kdy plánuje, diferencuje a realizuje výuku podle individuálních potřeb jednotlivých žáků, musí dobře poznat každého jednotlivého žáka a vytvořit bezpečné a vhodné učební klima. Pro diferencování výuky volí učitel různé cesty učení s cílem uspokojení potřeb všech žáků. To, co je popisováno vychází z konstruktivistické pedagogiky, z výuky orientované na žáka. Každý jednotlivý žák ve třídě je efektivně zapojen, každý žák se výuky aktivně účastní.

Tím, že se učitel může při párové/tandemové výuce soustředit na určitou, předem domluvenou roli, více si zvnitřňuje strategii, kterou právě volí.

Jaké role při párové výuce mohou nastat? Je více možností, jak párová spolupráce může fungovat. Například spolupracující vyučující mají pevnou roli, kdy jeden vykládá a druhý monitoruje. Jiná situace ve třídě nastává, když si vyučující své role při výuce střídají – v jedné části hodiny zadává instrukci/vykládá jeden z páru a druhý zadání zapisuje na tabuli/monitoruje a v další části hodiny se vymění. Co je podstatné? Oba vyučující musí vždy vědět, jakou roli, v jaké části hodiny právě zastávají.

Studenti sami identifikovali následující přínosy:

- Pomoc a podpora učiteli při přípravě na vyučování.
- Možnost učit se od zkušeného pedagoga.
- Pomoc a podpora učiteli ve výuce.
- Možnost individualizace a diferenciaci výuky žáků.
- Zpětná vazba na vlastní pedagogickou práci, jiný pohled tzv. druhé oči.
- Podněty pro vlastní výuku, nové nápady, nové metody a formy práce.
- Možnost pokračování navázané spolupráce studenta se školou.

9. Doporučená literatura a další zdroje:

9.1. Povinná

FENSTENMACHER, G. D., SOLTIS, J. F. **Vyučovací styly učitelů**. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-471-7.

KASÍKOVÁ, H. **Kooperativní učení, kooperativní škola**. Portál: Praha, 2016. ISBN 978-80262-0983-6.

KORTHAGEN, F. a kol (2011) **Jak spojit praxi s teorií: Didaktika realistického vzdělávání učitelů**. Brno: Paido.

HRABAL, V., PAVELKOVÁ, I. **Jaký jsem učitel**. Praha: Portál, 2009.

SSKALKOVÁ, J. **Obecná didaktika**. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.

ŠVEC, V. a kol. **Praktikum didaktických dovedností**. Brno: PF MU, 1996. ISBN 80-210-1365-6.

FISCHER, R. **Učíme děti myslet a učit se**. Praha: Portál, 1998.

KALHOUS, Z., Z. OBST, O.: **Školní didaktika**. Praha: Portál, 2001.

9.2. Doporučená

KYRIACOU, CH. **Klíčové dovednost učitele**. Praha: Portál 1996.

PASCH, M. a kol. **Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině**. Praha Portál 1998.

HENDRICK, C., MACKPERSON, R. **Co funguje ve třídě?: Most mezi výzkumem a praxí**. Edukační laboratoř. (2019).

GINNIS, P. **Efektivní výukové nástroje pro učitele**. Edukační laboratoř. (2017)

DYLAN, W., SIOBHAN, L. **Zavádění formativního hodnocení**. Edukační laboratoř (2018). ISBN: 978-80-906082-7-6.

SPILKOVÁ, V., TOMKOVÁ A., MAZÁČOVÁ N., KARGEROVÁ, J. a kol.: **Klinická škola a její role ve vzdělávání učitelů**. Praha. Retida, 2015, 197 stran, 978-80-7290-832-5.

Rámcové a školní vzdělávací programy

Časopisy Pedagogika, Moderní vyučování, Učitelské listy a Učitelské noviny.

Evaluační nástroj pro hodnocení a sebehodnocení studenta na individuální pedagogické praxi.

9.3. Elektronický zdroj

<https://www.kellnerfoundation.cz/aktuality/spolecne-planovani-vyucovani-i-reflexe-parovavyuka-podporuje-nejen-zaky>

<https://www.ped.muni.cz/pedagogika/tandemova-vyuka/>

<https://www.zskunratice.cz/files/posts/759/files/2015-01-17-parova-vyuka-letak-zapis.pdf>

https://is.muni.cz/th/u0om9/Tandemova_vyuka_a_jeji_vyuziti_v_hodinach_matematiky_a_vytvarne_vychovy.pdf